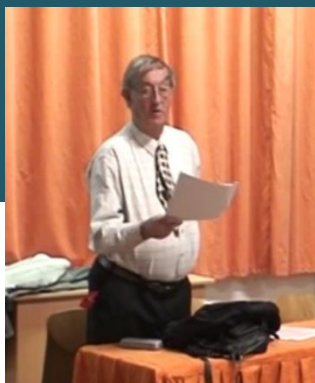

A szabadidős tevékenységek etikai aspektusai – interjú Colin Wringe filozófussal

Prof. Dr. Colin Wringe

Az Egyesült Királyságbeli University of Keele egyetemi professzora. Hosszú évtizedek óta fő kutatási területe a filozófia és a nevelés kapcsolatának vizsgálata, elsősorban az etikai nevelés kapcsán. A konferencián tartott előadásáról elmondható - ahogy ez más publikációi esetében is igaz -, hogy még a komplex, átfogó etikai dilemmákat, koncepciókat is képes magas szakmai színvonalon, szakzsargontól mentesen, elgondolkodtatóan és nagyon humánus módon bemutatni.

Az „Aktív szabadidő-eltöltés, egészség és jólét” konferencián előadása kapcsán kérdezném Öntől, hogy milyen etikai aspektusai lehetnek a szabadidős tevékenységeknek?

Ez a téma különösen foglalkoztat. A feleségem - Gaye Heathcote - írt egy tanulmányt egy kis - korábban a halászatból élő - falu turizmusának fejlődéséről. Sokat beszélgettünk a turizmus lehetséges etikai aspektusairól, olyan dolgokról, mint például, hogy a turizmus milyen módon képes megváltoztatni a természeti környezetet, milyen módon képes - a látogatott helyek környékén -, akár veszélyeztetni is a természetet. Vagy miként hat a turizmus azokra a közösségekre, melyek turisztikai célpontokká váltak.

A feleségem prezentációjában bemutatott kis halászfalu nagy változáson ment keresztül. Viszonylag egyszerűen megközelíthető, mert van egy vasútvonal, amely keresztülmegegy a falun, és így a falunak van vasúti megállója is. Ennek következtében a nagyon szép fekvésű falu a közelmúltban népszerű turisztikai hellyé vált. Ez egyfelől, főként gazdaságilag, jó az ott élő embereknek. Sok új üzlet nyílt, kávézók, éttermek, pékségek, ami önmagában teljesen

rendben lévő dolog. A helyieknek azonban már nincs lehetőségük a régi életmódjuk folytatására, a halászhajók már nem futnak ki. Az én következtetésem az, hogy ez a változás a falu életében etikai szempontból teljesen rendben van. Az idő múlik, és minden változik. A halászat már nem nyújt megélhetést a helybelieknek.

Van egy másik terület is, ahol foglalkoztatnak a szabadidős tevékenységek etikai vonatkozásai, ez pedig a szafarik. Különböző egzotikus helyeken, például Dél-Afrikában, gyakran turistabuszok viszik tömegesen az embereket a tigrisekhez, rinocéroszokhoz, ami teljes mértékben felborítja az állatok természetes életterét.

Önmagában az még nem vet fel etikai kérdéseket, hogy az ember turistautakra megy, és állatokat figyel meg. De ha ez tömegessé válik, akkor már baj lehet belőle, az állatok életének cirkuszi attrakcióvá silányításával kárt okozhat. Más szabadidős tevékenység, például a hegymászás, a természetjárás vagy a séta esetében, hasonló jellegű etikai kérdések merülhetnek fel. Régebben, a feleségemmel együtt sokat sétáltunk a természetben. Keresz-

tülgázolunk az erdőn? Nincs ezzel semmi baj. Van persze egy ökológiai védelmi szint, de más etikai szabályoknak van jelentősége az erdőben, mint például egy vadasparkban.

Milyen szerepet játszhatnak a mindennapi életben az etikai aspektusok a szabadidő eltöltése kapcsán?

Én egyetemi oktató vagyok. Fontos, hogy tisztában legyek például a természettel kapcsolatos etikai kérdések fontosságával, de legalább annyira fontos, hogy a fiatalokat is segítsem abban, hogy tudatában legyenek ezeknek a kérdéseknek. Nézetem szerint, a morális nevelés nem arról szól, hogy nincs szex vagy nincs ivászat. Inkább arra irányul, hogy legyünk tudatában annak, legyünk érzékenyek arra, amit éppen csinálunk. Ha tudatában vagyunk annak, amit teszünk, akkor van választási lehe-

tőségünk. Az egyik, noha nem az egyetlen eleme ezeknek a döntéseknek, éppen az etikai aspektusból születő mozzanat. Vajon jó-e ez nekünk anyagilag, jó-e ez az önértékelésünk szempontjából, vagy etikus-e egyáltalán a választásunk. Jó tudatában lenni ezeknek a kérdéseknek és ennek megfelelően meghozni a döntéseinket. Ez persze nem azt jelenti, hogy állandóan ilyen döntéseket kell hoznunk. De az is fontos szempont, amit Platón fogalmazott meg, miszerint „Nem érdemes olyan életet élni, amelyen nem gondolkodunk el.” Erre mindenkinek lehetősége van, és nem kell hozzá a világtól elvonuló középkori szerzetesként élni. Éppen ezért lehet alkalmas akár a turizmus, akár a szabadidő olyan kérdések felvetésére, melyek megválaszolása révén, mindannyian tudatosabb döntéseket hozhatunk a mindennapjainkban. ◀

Az interjút készítette: **Dr. Lippai László**
főiskolai docens

